

Etter NATO-toppmøtet oppsto det usikkerhet om hvorvidt USA fortsatt står inne for alliansens sikkerhetsgaranti. Realitet eller misforståelse? FOTO: EVAN VUCCI, AP/NTB SCANPIX

vest ikke har tatt trusselen fra Russland alvorlig nok.

Bevist utelatelse?

Tonen i dag kan forstås som et taktisk ønske om ikke å forverre bildet av krise for NATO, EU og andre institusjoner. Men også i uformelle samtaler, uten sitatrett, er tonen rolig.

Ett eksempel: På NATOs korte toppmøte i Brussel denne uken vakte det oppsikt at USAs president, Donald Trump, ikke snakket om artikkel fem i traktaten som ligger til grunn for alliansen, da han talte ved et minnesmerke for terrorangrepet på USA 11. september 2001. Artikkelen sier at et angrep på ett land skal anses som et angrep på alle. Står USA ikke lenger bak denne gjensidige sikkerhetsgarantien?

En leder av et østlig NATO-land fortalte, mot løfte om ikke å bli sitert, at hverken vedkommende selv eller andre som sto i nærheten, hadde reagert på at Trump unnlot å nevne artikkel fem før journalister og akademikere tok det opp etterpå. Ingenting tydet på at utelatelsen var bevisst, mente lederen.

Bekymret for politisk kamp

Vurderingen er ikke nødvendigvis korrekt eller ærlig ment, men typisk for mange jeg snakket med eller hørte i åpne debatter.

Utenriksminister Rinkēvičs er generelt ikke bekymret rent militært, for solidariteten i NATO er sterk, noe han ser de 4000 soldatene som et uttrykk for. Derimot er han bekymret for Russlands forsøk på å påvirke NATOs viktigste land politisk, fremfor alt ved datahacking i forbindelse med valg og spredning av falske nyheter.

Rinkēvičs vet ikke hva løsningen er, men fremhever det som viktig at myndighetene i vest erkjenner problemet og arbeider med strategier. «Dette er noe av det jeg snakker mest om når jeg reiser», sier han.

Hybrid fare

Samme budskap kom fra flere under Globsec: NATO kan takle en hvilken som helst vanlig

» Hovedinntrykket mitt fra helgens store sikkerhetspolitiske konferanse i Slovasias hovedstad, Bratislava – Globsec 2017 – er at politiske ledere og eksperter i Sentral- og Øst-Europa er mer opptatt av det som fungerer enn av usikkerheten

militær utfordring. Det avgjørende er om alliansen klarer å takle den typen hybrid krigføring Russland de senere årene har drevet, alt fra hacking og falske nyheter til bruk av maskerte soldater i Ukraina.

Problemer i EU var mer uttalte på konferansen. Det kom klare beskjeder, særlig fra Ungarn og Polen, der høyrenasjonalistiske, autoritære partier sitter ved makten: «Europa må bygges på sterke nasjonalstater, og da kan man ikke ta makt fra dem», sa Ungarns utenriksminister, Péter Szijjártó.

Liberal-konservative Kersti Kaljulaid fra integrasjonsvennlige Estland er ikke begeistret over utviklingen i disse landene, men mener at «EU fungerer mye bedre enn mange tror».

«Tilstrøkelig»

Presidenten fremhever at Unionen også de senere årene har klart å takle alle kriser – inkludert flyktningkrisen, eurokrisen og Brexit – så langt uten å ta noen skritt tilbake.

«Når det blir tøft, står vi sammen i EU», sier hun.

Alt i alt mener Kaljulaid at Estland får «tilstrøkelig» myk sikkerhet fra EU og hard sikkerhet fra NATO.

«Tilstrøkelig» kan også være en slags diagnose for Europas to viktigste institusjoner, stilt av majoriteten av deltagerne på Globsec.

Emmanuel Macron vant presidentvalget i Frankrike. Takk og pris. Men hva nå?

Frankrikes tapte ære

Signert

Arne Jon Isachsen
Professor
ved Handelshøgskolen BI

Elisabeth Holvik, Erling Røed Larsen, Aksel Mjøs, Helle Stensbak og Arne Jon Isachsen skriver hver mandag om økonomi i denne spalten.

Frankrike er kommet i baklekka. Tyskland er den førende nasjonen i EU, men vil gjerne ha Frankrike med på laget, reetablere EUs fremdrift med felles tysk-fransk lederskap. I disse Brexit-tider er det viktigere enn på lenge.

Hva kreves av Frankrike for å lykkes her? Og hva kreves av Tyskland?

Frankrike må få orden i eget hus. Landet har en arbeidsløshet på 10 prosent – mer enn det dobbelte for folk under 25 år. Landet har et større underskudd på statsbudsjettet enn regelverket i EU tillater. Med en industriproduksjon som ligger 12 prosent under nivået før finanskrisen startet i 2008, er det ikke mangel på utfordringer.

Macron vil ha et mer fleksibelt arbeidsmarked, det skal bli enklere å si opp arbeidstager. Tanken er at da blir det lettere og mindre risikofyllt å ansette nye folk. Videre vil han ta bort 120.000 jobber i offentlig sektor, samt redusere selskapskatten fra 33,5 prosent til 25 prosent.

Men skal foretak ansette flere, må den samlede etterspørselen i økonomien opp. Emmanuel Macron vil sette av 50 milliarder euro for nye investeringer i in-

frastruktur og grønn teknologi over en femårsperiode. Det monterer lite – snaut halv prosent av Frankrikes bruttonasjonalprodukt pr. år.

Må ha Tyskland i ryggen

Emmanuel Macron trenger hjelp. Vil Angela Merkel stille opp? I prinsippet er det to typer tiltak Frankrike har i tankene.

For det første at Tyskland, som har solide statsfinanser og enorm overskudd på handelsbalansen, legger om til en mer ekspansiv finanspolitikk. Om den tyske staten bruker mer penger, vil det drive opp lønningene. Det vil komme andre land til gode i form av økt eksport til Tyskland.

Den andre typen tiltak er mer krevende: Macron har argumentert sterkt og lenge for at de 19 EU-landene som har euro som felles mynt, bør samordne sin finanspolitikk ved etablering av et felles finansdepartement. Videre bør eurolandene utstede såkalte «eurobonds», det vil si statsobligasjoner som de alle er solidarisk ansvarlige for. I praksis vil Tyskland ved et slikt opplegg ende opp med å betale deler av andre lands statsutgifter. Den økonomiske og monetære unionen som euroen springer ut fra, vil dermed også bli en «transfer union».

«Gatas parlament»

Hvorfor skal Tyskland overhodet være interessert i å diskutere en slik politikk? Fordi at dersom Macron ikke lykkes og ekstremistene tar over ved presidentvalget i Frankrike om fem år, vil det kunne være enda verre for Tyskland enn om man skulle ende opp med å finansiere en del av andre EU-lands statsutgifter.

«Frankrike er ikke Frankrike uten storhet», sa general de Gaulle. Om Macron skal gjenvinne storheten og æren for Frankrike, ville det være fint med en håndreking fra Merkel. Men hovedjobben må han gjøre selv:

Få orden på fransk økonomi uten å bli overkjørt av «gatas parlament», slik statsminister Dominique de Villepin ble våren 2006. Hans forslag om å gjøre det lettere å avskjedige unge arbeidstagerer for på den måten gi en stimulans til å ansette dem, slo dårlig an.

» Macron vil ha et mer fleksibelt arbeidsmarked, det skal bli enklere å si opp arbeidstager. Tanken er at da blir det lettere og mindre risikofyllt å ansette nye folk.

Kronikk
debatt

Side 11-14 • del 2

For deg mellom
13 og 21 år!

Side 15-16 • del 2

